DISPUTATIO JURIDICA

De

ARRESTIS
& REPRESSALIIS,

Quam

D. O. M. A.

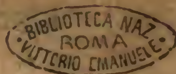
Decreto & Authoritate

Amplissimi JCtorum ordinis

In Incluta Academia VVittebergensi

SUB PRÆSIDIO

Viri Magnifici, Amplissimi & Consultissimi

Dn. BARTHOLOMÆI REUSNERI,

J. U. D. & Antecessoris Clarissimi, Amplissimæ Facultatis Juridicæ Ordinarii & Senioris meritissimi, Serenissimi & Potentissimi Electoris Saxoniæ Consiliarii, Ecclesiasticæ & Provincialis Curiæ Adsessoris eminentissimi, Dn. Præceptoris, Favitoris & promotoris ætatem observandi,

Publicè examinandam proponit

FRIDERICUS PRÆTORIUS

Grab. Megapolitanus.

In Acroaterio JCtorum.

Ad diem 19. ~~Novembr.~~ hor. à 7. matutin.
28 Januar

WITTEBERGÆ,

Typis JOHANNIS GORMANNI,

ANNO M DC XXIV.

178.

Illustrissimo ac Celsissimo Principi ac Domino

Dn. ADOLPHO FRIDERICO,

Duci Megapolitano, Principi Vandaliæ, Comiti Suerinensi Rostochii & Stargardiæ Dynastæ, &c.

Domino suo clementissimo.

Dissertationem hanc Juridicam

subjectissimè

offert & inscribit

Fridericus Prætorius
A. & R.

Σὺν Θεῷ.

Quanquam Imperatorum Diocletiani & Maximiniani constitutione cautum sit, ne ob æs alienum liber homo servire compellatur l. 12. C. de oblig. & act. neve corpus liberum, quod nullam recipit æstimationem l. fin. ff. de his qui effud vel dejec, pro pecunia oppignoretur l. 6. C. quæ res pign. dari poß. (cum pessima olim obæratorum fuerit conditio, quippe qui referente Gellio l. 20. noct. Att. cap. 1. à creditoribus ob solutionis insufficientiam, non tantum vinculis mancipabantur, sed etiam perpetuæ servituti addicebantur; Imò si plures erant creditores dissecabantur. Covarr. in tract. Var. resol. lib. 2. c. 1. n. 1.) Nullius tamen Imperatoris assertione prohibitum experimur, ne amplius, ære alieno gravati molestentur; quin imò certis remediis præfractos solutionum moratores coerceri & ad solutionis observantiam trahi posse, constitutum est, per l. negantes 9. & l. 13. C. de O. & A. l. 8. ff. de solut. adeò ut subsidiarium præbeat tergum, cui non suppetit pecunia l. 1. in fin ff. de pœnis. Idq; non solum per legitimos actionum tramites, sed & per summaria & extraordinaria juris remedia. Qua ratione recepta sunt arresta & repressalia, quippe quorum obtentu rigorosa in debitores iniquos decernitur executio! Tametsi vero, jure civili arresta & repreßalia prorsus ignorentur, & prohibeantur, l. Un. Ubi, Sichard. Duarn & alii. C. de prohibit. seq. pec. l. fin. C de execut. rei judicat. l. negantes 9 C de O. & Act. Schurf. consil. 15. cent. 3 n 1. cum sint species executionis, ab executione autem inchoare non liceat, sed debitor prius legitimè convincendus antequam ad solutionem pulsandus l. ult. C. de execut. l. Un. C. de prohib. sequ. pecun. l. si cum nulla 58. ff. de re judic. Mynsing. cent. 5. obs. 35. Secus tamen est, ubi propter dilapidationem vel fugæ suspicionem aliamve urgentem ob causam

sam permittuntur. Mandos in tract. de monitor. quæst. 8. n. 3. & 5. Hæc enim juris rationi conformia & tam consuetudine moribusve recepta, quam constitutionibus municipalibus comprobata esse, concordibus Dd. suffragiis concluditur. arg. l. 1. C. quando lic. unicuiq; sine jud l. fin. C. ubi in rem actio exer. Tum ob necessitatem quo inanis & frustratoria debitorum refractariorum, in reddendis debitis refrenetur elusio, quam malè coercitam, qualiscunq; creditorum indulgentia aliquantisper retardavit; tum ob utilitatem, quo creditorum demum succurratur indigentiæ & sumptuum dispendium in persequendis debitis sublevetur, cum melius sit in tempore occurrere quam post recessum rem persequi l. 1. C quand. lic. unicuiq; sine jud. Quorum cognitio cum gliscente in dies obaratorum turbâ LL. asseclis non minus proficua quam necessaria, necnon usus eorundem frequentißimus, non abs re fore autumo, si difficilimæ hujus simul ac utilißimæ materiæ indolem attendentes ad illud J Cti Pauli in l. 25 ff. de liberat. legat. penitius scrutemur & persitemus, quippe ad quotidiana potius & ea quæ usum in vita communi frequentem habent, quam quæ perraro eveniunt animus applicandus, monente Celso in l. 5. ff. de legib Papin. in l. justo errore 44 ff. de usurpat. & l. certi juris 17. v. per usum. C de judic. cum ea quæ quotidiana sunt & aurea dici consueverint, secundum inscriptionem l. riparum 5. de divis rer. l. in pecud. 28. de usur. l ex malefic. 4. de Oblig. & Act l. 4. de mort. caus. donat. At vero quum in omni disciplina, maximè vero in jure nostro potior quidem rerum, prior tamen verborum habeatur ratio l. 1 ff. de reb cred l. 2 ff. de Except. Gedd. ad rubr. tit. de Verb. sig. ideoq; operæ precium nos facturos arbitramur, si ante paucis definitionem discutiamus, quam ad specialem rerum considerationem provehamur. Quod ut ordine fiat, certis, subjectam materiam, cancellis includere lubet, videl. Quid & quotuplex sit arrestum, quibus competat jus arrestandi, qui quæve arrestari possint, quo loco & tempore arrestum fiat, quisnam sit effectus ejus, quomodo relaxetur & quænam pœna violati arresti. Sit ergo

Assertio I.

ARrestum (*a*) est remedium executivum (*b*) seu interdictum in personam aut res alicujus, ad instantiam creditoris, (*c*) ne statu suo moveantur, prius quam creditoris querelæ satisfiat, (*d*) publica magistratus authoritate & mandato (*e*) ex justa causa decretum.

(a) *Arresti vox dupliciter accipitur 1. pro placito seu sententia summorum tribunalium. Boer. decis. 2. n. ult. & 3. n. 16. Matt. de Afflict decis. Neap. 231. & tūc deduci videtur à Græco ἄρεστον, quod placitū seu decretum significat Peccius in tract. de jur. sistendi c. 1. n. 2. Alii ab ἄῤῥαιστον (quod à ῥαίω corrumpo) hoc est, incorruptum dici volunt, propterea quod salva sit res creditoris, cum debitū per arrestum extorquere queat; Alii Gallicum esse malunt à voce arrester, quod Gallis est gradum sistere & à Latina voce restare corruptâ lingua transsumptum videtur. Coler. de proceß. execut. part 1. cap. 2. n. 157. Gail. tract. de arrest. c. 1. n. 3. Molinæ. ad consuetud. Parisiens. p. 2 gl. in verb. arresti. n 1. Ratio autem nominis quo sententiam notat est, quia sententia illa summorum tribunalium, quæ Gallis Parlamenta dicuntur, instantiarum proceßibus quasi gradum sistunt, cum ejusmodi sententia victus ulterius provocandi copiam non habeat. Et sic arrestum acceptum non est hujus considerationis. 2. Pro impedimento seu manuum injectione per l. sed si hac, 10. §. 1. ff de in jus vocand. l. pen. de serv export. l. generali 54. C. de decur. licet impropriè, cum manuum injectio in arresto non semper requiratur, & tunc barbarum est, praxi tamen forensi & judiciali usitatum. Germanis dicitur* Arrest/Verstrickung. *Item* Kummer/Zuschlag/ *cujus quidem posterioris denominationis ratio est, quod processus hic injiciat curam & sollicitudinem debitori, ad cogitandum de viis relaxandi arrestum. Coler. proceß. exec. p. 1. c 2. n. 73.* (b) *l actor. 3. C. ubi in rem act. exerc. l ait prætor 10. §. si debitorem 16. ff. quæ in fraud. cred. Coler. d. tr. de proceß. exe. p. 1. c. 2. n 160 Gail. d. tr. de arrest. c. 1. n. 10. Rosbach. in proceß. jur. civil. tit. 28. n. 2.* (c) *quia judex non potest quicquam in iis de quibus nihil compertum habet, decernere multo minus non roganti justitiam administrare, arg. l. dies 4. §. hoc autem 8. ff. de damno infect. l. ad peremtor. 68. ff. de judiciis c. 1. extra eod. cum imploratus demum officium interponat ad privatam partis utilitatem: Arrestare tamen reum per se quoq; potest judex tuendæ jurisdictionis causa. VVesenb in parat. ff. si quis jus dicenti n. 6.*

 sed

 sed de ejusmodi arresto hic non agitur. (d) *Satisfit autem creditori vel solvendo. arg. §.1.Inst. quibus mod. toll. oblig. c. cum cessante, extra de appellat vel satisdando, arg.l.si fidejuss. 7.§.fin. qui satisd.cog.Pecc.de jur.sist. c.31.n.2. Gail d.tr.c 3.n.11. vel cedendo, l. fin. C qui bonis ced.* (e) *quia prohibitum est sibi quenquam in propriâ causa jus dicere l 10. de jurisd. l. un.C. ne quis in sua caus. l. pen. & ult. ff. ad l. Iul. de vi privat.*

II. Quod quidem consuetudine, statutis aut moribus Romanorum receptum esse constat, (*a*) partim necessitate, (*b*) partim æquitate ex utilitate promanente. (*c*)

(a) *Gail 2 obs.44.n.10.& d.tr. de arr.Imp.c.1.n.15 Coler.p.2.c.3.n.437. Rosbach.process.jur. civil.c.28.n.40.* (b) *Cujus postulatu nonnunquam à communium legum decretis receditur, l. item 10. §.1.ff. communi divid. c. non debet 8 ext. de consang. & affin.* (c) *Cujus causa licitum est benigniorem in legibus interpretandis sententiam adhibere l. nam ut ait 13. l. benignius 18 ff. de LL. necessitas quidem, ad coercendos fugitivos & vagabundos debitores respicit; æquitas vero & utilitas, spectat ad commoditatem & facilitatem conveniendi debitores eorumq; bona, adhoc ut vitentur sumptus & expensæ, quas fieri necessum est, ad persequendum debitorem alibi commorantem. arg. l. mediterraneæ C.de annon & tribut. Utq; faciliori negotio solutionem impetrent creditores quos multis excusationibus & tergiversationibus obærati & maligni debitores diu multumq; exagitarunt.*

III. Neque vero absque justa causa impetratur arrestum, sed si vel reus subinde requisitus, ut se in judicio sistat, copiam sui subtrahit judici & ita contumaciter ipsius jurisdictionem spernit, (*a*) Aut si fortè sit fugitivus, aut fugæ suspectus, (*b*) aut vagabundus, (*c*) aut dilapidator & prodigus rerum suarum, (*d*) aut fraudator gabellarum. (*e*)

(a) *Quo casu judex missionem in bonorum possessionem decernere potest. arg.l.consentaneum 8.C.quom. & quand.judex.* Landr. *lib.1.art.70. multo magis igitur eidem hoc remedium arrestationis veluti benignius competit. Cui enim licet quod plus, multomagis licebit quod minus est, l. non debet 21. ff. de R. I.* (b) *arg. d.l.ait prætor.10.§ si debitorem 16. ff. quæ in fraud. cred. l si fidejussor 7.§. fin. ff. qui satisd. cog.* (c) *l. eum qui §. si quis domicilio ff. ad municipalem; quia qui ubiq; habitat nusquam habitat, & in l. penult. ff. de serv. exportand. & ideo eum ubiq; forum sortiatur,*

tiatur. & passim in imperio conveniri potest, l. dies cautioni § prætor ait ff. de damn. infect. (d) *arg. l. nam is 6.ff. de dolo. & in l. Fulcinius §. sed is 5. ff. ex quibus caus. in poss. eatur. Molin. consuet. Parisi tit. 2. §. 52.* (e) *Coler.d.tr.de process. p.1.c.3.n.74. seqq. Ob has igitur & similes urgentes causas ex quibus periculum aliquod in mora residet, licitum sit, quod alias illicitum.*

IV. Arrestum aliud est publicum, aliud privatum; Publicum est vel legis vel hominis seu judicis, de quo hic agitur. Legis est vel Romani Imperii (*a*) vel juris communis; (*b*) Privatum fit vel ex conventione *(c)* vel authoritate propria. *(d)*

(a) *Publicum Imperii arrestum est, de quo in recessibus Imperii Anno 70. Spiræ actum. Gail. de arr. Imper. c.1. n.13. & l.1. c.1. de pace publ. & Frid. Mindan. in process. lib.1.c.38 seqq. quando videlicet status aliquis vel consors Imperii, alterius ordinis sive status immediatè imperio subjecti bona propria, vel ejusdem subditi, viâ facti, non juris detinet, & manus injectione molestiam eis adfert, quod ex nova Divi Maximiliani constitutione ob publicam Imperii tranquillitatem conservandam immediate ad Iurisdictionem Cameræ Imperialis pertinet: Requisita hujus arresti Imperialis recenset Gail. c.1. de arr. in pr.* (b) *de qua l. unic. C. ut omnes jud. tam civil. quam mil.* (c) *& hoc quidem ex voluntate partium concedi & instar pacti servari solet l. 5. & l. jurisgent. §. ait prætor ff. de pact. Gail. de arr. c.1.n.7.* (d) *quod perinde ut secretum seu clandestinum arrestum illicitum & probibitum est, cum nemo sibi ipsi in propria causa jus dicere debeat l. jurisdict. l. Iulianus ff. de Iudic. Novell. Elect. Aug. p.1. constit. 29. § ult. nisi in summæ necessitatis casu, quando videlicet debitor in fuga est, tunc enim creditor propria authoritate, per manus injectionem debitorem apprehendere potest per. l. ait prætor §. si debitorem ff. quæ in fraud. credit.*

V. Unde apparet, esse quidem convenientiam quandam inter arrestum & sequestrationem, Item missionem in possessionem, præceptum de non alienando & pignorationes Imperii, (*a*) cum sint species executionum; Non tamen per omnia unum alteri simile invenitur: sed quam maxime differunt: *(b)*

(a) *Coler. d.tr. de process. p.1.c.2.n.157. & p.3.c.7.n.78. & c.11 n.60.* (b) *Gœd. ad rubric. extr. de sequestr. & fruct. n.19. Specialiter v. quomodo arresta, quæ in terris Romani Imperii usurpatur, ab arresto Saxonico differant, exprimitur Constit. Elect. 28. §. Ferner sollen. part.1. & cōstit. 29. & part.2 const. 21.*

de

1486. de Anno 83. rubr. Vom Arrest/ wie derselb zu verstatten. Coler. p.1 c.2. n. 188. seq.

VI. Arrestare autem possunt non solum omnes creditores, qui de suo credito periclitantur, (a) sed etiam eorum procuratores (b) modo habeant Speciale mandatum (c)

(a) Peck de jur. sist. c.3.n.1. Ioh. Mont. in process. p. 20.c.41 n. 2. quo refertur etiam creditor conditionalis, qui ad cautionem interponendam agendo, arrestum impetrare potest. arg. l. quæsitum 14. de pign. l. cum socii 16. commun. divid. Hering. de fidejuss c. 5. n.45. seq. (b) Iason in pr. n. 79. Inst. de act. quæ enim per se qui potest, etiam per alium c. potest 60. & c. qui facit de R, I. in 6. l.1. de procurat. (c) Donell. 4. comm.15. Harp. in §. procurat. Inst. de iis per quos agere poss. n. 242. seq. Ratio est quod in causis executivis speciale mandatum requiratur: Iason in l. Invidus 17. C. de procurat. n. 5. & ubi de gravi alicujus præjudicio concernente personam aut ejus famam, agitur, ibi speciali opus est mandato. Alex. consil. 133. n 1. Arrestum autem ignominiam irretractabilem infert & existimationem debitoris lædit. Gail. de arrest. c.1.n. 12. Coler.p.2. c.3.n.154. Manoch. lib.2. arbitr. jud. quæst. cent. 1.c.87. n.2.

VII. Quin imò & cessionarium, qui à creditore primævo jus crediti sibi cessum habet, (a) nec non consortem litis socium (b) & hæredem creditoris, jus arrestandi habere constat.

(a) arg. l. creditores 10. seq. de V. S. Novell. 4.c.1. in fin. quia translatis actionibus primi creditoris personam repræsentat l. per diversas 22. l. ab Anastasio 23. C. mandati l. si nominis 2. C. de donat. (b) quia possunt in commune agere, communi utilitate flagitante l. justissime 44. §. proponitur 1. ff. de ædilit. edict.

IIX An vero conjuncta creditori persona sine speciali mandato, de arresto sollicitare queat, non immeritò dubitatur? Nos tamen aff dummodo de rato caveat.

l sed & 35. l. Pompon. 40. §. fin. de procurat. Nam & conjunctus pro conjuncto sine expresso mandato nonnunquam agere potest; Et sufficit præsumptio juris, quod nemini melius & tutius actio mandari queat, quam conjunctæ personæ. Anton. Fab. in Ration. ad l. 35. in pr ff. eod.

IX. Sic extraneo quoque & forensi non minus competit hoc beneficium arrestationis, atque civi & loci subdito; Ut enim ratione contractus, forensis etiam observat statuta loci, (a) Ita statutum

tutum & consuetudo indefinite concepta etiam extraneo prodest nisi id specialiter sit prohibitum. (*b*)

(a) *c. Romana de foro competent. in 6. Gail.2.obs. 123.n.3.* (b) *arg. l. 1. C.de emancip. lib. & l.fin.ff. de testam. mil.*

X. Arcentur vero ab arrestationis jure liberi, adversus parentes eorumque bona licet illos forte habeant obligatos, (*a*) propterea quod nullum actum adversus parentes exercere possint, per quem honor & existimatio parentum læditur, (*b*) Arrestum vero, arrestato ignominiam inferre ex dictis liquet.

(*a*) *l.cum oportet 6. §. 2. C. de bonis quæ liberis, l.si quis 8.§. ult.C.de secund. nupt.* (b) *l. non debet 11.ff.de dolo malo. l.apud Celsum 4.§. adversus parentes 16 ff.de dol.mal.& met.except.Novell.115.c.3.§.si quemlibet 8.*

XI. Vetantur quoque arrestare Dominum debitorem aut bona ejus Vasalli; præterquam enim quod gravem & inhonestam injuriam Domino inferre sub feudi privatione prohibeantur, (*a*) tenentur etiam dominum incarceratum liberare, (*b*) tantum abest ut eundem ob æs alienum arrestare possint, cum gravius puniatur qui ipsemet aliquem detineri curet, quam qui detentum liberare gravatur. (*c*)

(a) *c.un. §. porro, quæ fuerit prim. caus. benefic. amitt.* (b) *c. un. §. 2. vers. item si delator Domini.* (c) *arg. l 1. §.5. ff ad SC. Silanian, c. non in inferenda 7. c. 23. quæst. 3. Imò Vasallus d. tit. famosam actionem contra Dominum intentans feudo mulctatur. Rosenth.synops. feud. c. 10. conclus. 20.n.8.& conclus.23. n.1. Schrad. p 9.c.4.n.31.seq. Speculat. in tit. de feud. §. quoniam n.33. v.17.*

XII. Arrestari autem possunt tam personæ quam res. (*a*) Personæ quidem vel ob contractum vel delictum. (*b*) Si enim quisquam in certo loco contrahens ad solutionem ibi faciendam sese obstrinxit, aut contra loci statuta quidquam commisit tamdiu, donec vel de solutione præstanda vel de delicto expiando caverit, arrestari potest.

(a) *Pecc. d.tr. c.4. in pr. Imprimis si periculum fugæ subest. l.10.§.16.ff. quæ in fraud. cred. l. generali C de decurion. Nov. Aug. p.1.const.30.* (b) *Sic enim diffamatus, ubicunq; locorum diffamatorem suum deprehenderit, protinus contra eum experiri ac judicis officium implorare potest. Pecc. d. c.n 8.*

1488.

XIII. Cum igitur per rationem generalem quilibet debitor in loco ubi contraxit, vel solutionem facere promisit, arrestari possit, non immeritò quæritur; An illud quoque ad hæredes defuncti debitoris. (a) Vel ad fidejussores (b) extendatur? Aff.

(b) *arg. l. postulante 44. ff. ad SC. Trebell. l. ex contractu 44. de re judicata, quia hæres una persona censetur cum defuncto l. hæredem 59. de R. I. l. 11. ff. de lib & posthum. l. ult. sub fin. C. de impub. & aliis substit. Et ad quod compelli poterat defunctus ad idem tenetur hæres, cum eidem cum commodo & incommodo succedat. l. 11. C. de acquir. possess.* (b) *quia principalis locum obtinent l. potest 4. §. 1. ff. de fidejuss. l. 29. eod. l. 91. § 4. ff. de V. Obl. Et creditor fidejussoris potissimum fidem sequitur. prin. Inst. de fidejuss. qua ratione igitur principalis, eadem & fidejussor, si ante diem suspectus vel fugitivus existat, tenetur.*

XIV. Debitorem quoque debitoris nostri arrestari posse juris esse putamus, sed usque ad concurrentem saltem debiti quantitatem.

Ratio est, quod si debitor principalis per sententiam condemnatus & postmodum excussus sit, bona autem ipsius ad solutionem non sufficiant, in subsidium ipsius debitor teneatur, l si in causa 2. C. quando fisc. vel priv. deb. arg. l. hæres 21. in fin. ff. ad SC. Trebell. Coler. in d. tr. de process. p. 2. c. 3. n. 495. & p. 3. c. 8. n. 40. Anton. Hering. de fidejuss. c. 19. n. 60.

XV. Mulier etiam ab arrestationis jure non est exempta.

Licet enim mulier in causa civili in carcerem propter periculum pudicitiæ conjici non posit Novell. 134. c. 9. & Auth. hodie C. de custod. rer. non tamen usum incarcerationis in ea cessare arbitramur, cum in arresto non ita facile in periculum pudicitiæ incurrere videatur. Guid. Pap. decis. 256. n. 2. Diss. Coler. p. 2. c. 3. n. 199.

XVI. Idem dicendum videtur de Clerico; *(a)* Si modò arrestatio fiat à judice Ecclesiastico, cum Clericus foro seculari non subjaceat. *(b)*

(a) *Quia ea quæ processum concernunt non minus in Clericis quam Laicis obtinent, c. cum venissent. 3. de eo qui mitt. in poss. Pecc de tr. c. 4. n. 11.* (b) *c. cum diligenti 12. c. significasti 18. Extr. de foro compet. Auth. statuimus C. de Episc. & Cler. Mynf. cent. 2. observ. 67. & 5. obs. 93. n. 5.*

XVII. An vero studiosi & libri eorum arrestari possint, altioris est indaginis; Sunt enim, qui prohibitionem Auth. Habita C. ne filius, saltem de eo accipiunt, qui ob delictum alterius detinetur, cessare vero in propria causa. Contrarium tamen videtur verius. Et quidem de studiosis liquet, quod illi in loco ubi studiorum gratia contraxerunt vel solvere promiserunt, non sint arrestandi, adeo ut is, qui ausu temerario contrarium facere præsumpserit, non solum infamiæ notam contrahat, verum etiam ad quadrupli præstationem ex imperii constitutione teneatur. *(a)* Nisi forte de fuga sint suspecti & periculum subsit ne creditori suum consequendi facultas sit adempta, aut atrox aliquod delictum commiserint. *(b)* Libros autem illorum & reliquam suppellectilem, pro alimentis, mercede habitationis, & aliis debitis detineri posse, moderna receptum est consuetudine, *(c)* quamvis aliis secundum saniorem Dd. opinionem illorum res tacitè non sint obligatæ. *(d)*

(a) Auth. habita, C ne filius pro patr. & ibi Dd. Sichard. ad d. Auth. Arnold. à Reig. in process judic. disp. ult. θ. 6. lit f. Pecc. d. tr. c. 5. n. 1. & seq. Rebuff. tract. de privil. Schol priv. 83. (b) *arg. l. si legationis 25. ff. de judic. Ne sub prætextu privilegii concessi vel flagitiorum crescat auctoritas, aliumq; defraudare liceat, vel publica vacillet utilitas. l 2. C. de privileg. Schol. Novell. 17. c. 5. pr. Injuriarum enim occasio inde nasci non debet, unde jura nascuntur l. 6. C. unde vi. & privilegium meretur amittere, qui potestate sibi concessa abutitur. c. ubi. dist. 7. l. 37. §. 1. in fin. de restit. in integ. Sichard. ad l. un. n. 5. C. de nund. Boer. decis. 179. n. 3.* (c) *Coler. d. tr. p. 1. c. 2. n. 126. & p. 2. c. 3. n. 148. Diss. Pecc. in d. tr. c. 5. n. 1. seq.* (d) *Sichard. ad rubr. C. de pign. & hypoth. n. 18. Schneid. ad §. Item Servian. 7. Instit. de act. n. 43. idipsum etiam in parentibus eos visitantibus & in famulis seu servitoribus eorum locum habere compertum est, arg. l. 2. & 3. ff. de usu & habitat. & l. 21. ff. de precar. Panorm in c. f. extr. de foro compet. Rebuff. in tr. privil. 77. Decius in l. in omnibus. 68. n. 9 de R. I.*

XIIX. Restringitur autem hæc arrestandi licentia in legatis & ambasiatoribus: Illi enim ob æs alienum ante legationem contractum, in loco legationis arrestari non possunt. *(a)* Secus vero est si legatarii in loco legationis contraxerunt; Ibi enim

 coguntur accipere judicium, adeoque in eventum arresto tenentur. *(b)*

(a) *Quia revocandi domum suam jus illis competit l. si quis in legat. 8. ff. de judic. l. consensisse 2 § 3. eod. neq; ab officio susceptæ legationis avocari aut impediri debent, l. non alias 24. §. 2. in fin. l. de eo 26. ff. de judic. quod in tantum verum est, ut legati in illa quoq; terra per quam transire & remeare coguntur, ab arresto sint securi. Innocent. in c. fin. n. 2. extr. de foro competent. Coler. d. tr. p. 2. c. 3. n. 193. & seq.* (b) *quia aliàs potestas dabitur legatis sub hac specie res alienas domum auferendi l. si legationis 25. ff. de judic. Alberic. Gentil. de legation.*

XIX. Eadem restrictio militat etiam in personis Illustribus, Comitibus, Nobilibus & militibus.

Illi enim capi vel detineri probibentur, & eatenus tantum tenentur quatenus facere possunt. l. miles qui 6. & l 18. ff. de re judicat. gl. in l. nepos Proculo de V. S. Coler. p. 2. c. 3. n. 146. Schurf. cent. 1. consi 17. n. 4. Quod tamen secus est, si ob delictum commissum arrestantur. Vulgo Wann die Faust von jhnen genommen. *Si videlicet judici vel ejus ministerialibus, ad evitandam custodiam vel incarcerationem arrestum promiserunt, vel interposita stipulatione ita relaxati sunt, ut moniti iterum se repræsentent & certo loco sistant; tunc enim promißioni contra venire & arrestum deserere nequeunt. Si vero hoc fecerint, subsidiariè citari & ad locum arresti revocari possunt, per l. in eadem causa ff. ex quibus causis majores. & gloss. ibidem & l. nec non §. 1. ff. eod. Br. in l. 1. n. 1. ff. de custod. rer. Gail. de pignor obs. 9 n. 5.*

XX. Pari ratione arresto non subjacent Consiliarii principum, *(a)* Doctores, Advocati & Medici. *(b)*

(a) *Dicuntur enim pars corporis ejus l. quisquis 5. C. ad l. Iul. Majest.* (b) *l. medices 6. C. de professor. & medic. Col. d. tr. p. 2. c. 3 n. 157. seq. quod tamen ita accipiendum est, si intra carceres suæ vocationis se contineant; secus si excesserint, & vel negotiis exercendis vel rebus illicitis gerendis se immiscuerint; tunc expirat isthac immunitas, cum frustra legum imploret auxilium, qui ipsemet indignum se illo reddidit, l. 37. ff. de minor. Et vacantem rei illicitæ non debet excusare sua improbitas l. 203. ff. de R. I. l. 15. ff. si quis omiß. caus. test. Caccialup. de debitor. suspect. & fugit. q 5. n. 14. seq.*

XXI. Qui salvo conductu gaudent, arrestum quoque formidare non debent.

Quippe

Quippe qui non solum ad accessum sed & discessum pertinet. Br. in l. utimur C. de sepulchr. violat. Zang. de Except. p. 2. c. 5. n. 9. fides enim per salvum conductum data omnino est servanda. l. 1 de constit. pecun. Fachin lib. 9. contr. c. 59. Bronch. cent. 1. ἐναντ. assert. 29. Sic qui iustificanda appellationis causa sunt citati, aut testimonii dicendi vel judicandi gratia sunt evocati, Immunes sunt ab arresto & personali detentione l. consensisse 2. §. 3. ff. de judic. gl. in c. ult. extr. de for. compet. Pecc. c. 5. n. 11. sub fin.

XXII. An vero civis pro debito civitatis, quæ se suosque aut eorum bona solenniter obligavit arrestari possit, non immeritò in disquisitionem vocatur? Negativ. tamen ceu veriorem amplectimur: *(a)* Nisi omnes vel primores civium pro more civitatis istiusmodi obligationi consensum præbuerunt, *(b)* aut si in civitate certus est ordo decurionum, consulum, & tribunorum plebis in quos subditi omnimodam agendi potestatem transtulerunt, quique legitime & collegialiter vocati in ejusmodi obligationem consenserunt, tunc enim singuli civium rectè arrestantur. *(c)*

(a) *Quia contractus non nisi contrahentes obligat l. quæcunq; 11. ff. de obl. & act. & licet magistratus sit dominus subditorum, non tamen dominus est bonorum particularium, cum quod meum est communitatis non sit. arg. §. universitatis 6. & §. singulor. 11. Inst. de rer. divis. l. ex hoc jure 5. ff. de Iust. & Iur. l. venditor 13 § 1 ff. commun. prædior. l sicut 6 § si quid universit. 1. ff. quod cujusq; universit. nomine, & grave est, pro alienis debitis molestari l. un. C. ut nullus ex Vicaneis l 12. C. de omni agro deserto l. 4. C. de execut. & exact. Novell. 52. c 1. Gail de arr. Imp. c. 9. Hart. Pist. lib. 1. quæst 37. Diss. Pecc. d. tr. c. 4. n 13.* (b) *per l. fin. C. de vendend. rebus civit. Constit. Elect. 30 p. 1. Coler d tr. p 2 c. 3. n. 329.* (c) *l. si is 11. ff. de pignor. l. item magistr. 14. ff. de pact. quod si vero subditus vel civis arrestatus universitatis debitum exolverit, in demnis debet servari per magistratum ex communi ærario Br. in l 4. §. actor. n. 6. de re judicat. Coler. d. l.*

XXIII. Arresti quoque incapaces sunt ministri mercatorum quos Institores vulgò seu factores vocant.

Quia is demum arresto impediri debet, qui suo nomine contraxit. arg. l. 11. ff. de O. & A. institor autem nudum ministerium exercet, idq; alterius nomine & jussu l. fin. ff. de instit. act. & quod fecit institor, non præsumitur animo obligandi sese fecisse, sed tantum ad probandum institoris officium. Tum vero contrahentes fidem magis domini quam institoris sequi videntur,

1492. *utpote cujus conditionis plerumq; sunt ignari §.1. Inst. quod cum eo qui in aliena pot. l. si institorem 29. ff. de reb. cred Novell. Elect p.1. const. 29.*

XXIV. Nec minus arresto non expositi sunt debitores rei minimæ seu modicæ.

Arg l.9. §. fin. & seq 10. ff. de dolo. l. 54. ff. de contrab. emp. quamvis enim ex rigore Iuris civilis actio etiam ob rem minimam detur, cum qualibet agendi causa non ex quantitate sed effectu æstimari debeat pr. inst. de Vi bon. rapt. l. si proprietarius 22. ff. de damno infecto. actio tamen famosa ob rem minimam non facile conceditur arg. d. l 9. §. fin. & seq. de dolo. cui cum arrestatio æquiparetur modicum seu minimum debitum excludit. Dom. Cardinal Tuschus. *tom.1 pract. conclus. lit. c. Guid. Papæ decis 324. n.1.*

XXV. Arresto etiam non tenentur, qui tempore contractus non fuerunt solvendo.

Injustè enim de paupertate seu insufficientia debitoris conqueritur, qui pauperem ut divitem acceptavit, cum non ignarus esse debuisset illius conditionis cum quo contraxit; quare sibi imputet, quod talem acceptarit. l. si arbitrio 10 §. qui satis dare coguntur l. qui bona 13. §. de illo. 6. de damno in fect. l. qui cum 19 de R. I. Pecc. d. tr. c.5. n. ult. quod si tamen creditor conditionem creditoris probabiliter ignoravit excusatur. Alex. consil. 60. lib. 5. arg. l. si quis 3. ff. ad Sc. Macedon. l. si Titius 48. ff. de fide juss.

XXVI. Frustra de arresto quoque quis sollicitat super eo, qui moratorias vel dilatorias literas, vulgò quinquenellen/ à principe impetravit, utpote quarum obtentu debitor arrestationis impetum amolitur.

l. quoties 2. C. de prec. imper. off. Cujac. 2. obs. 10. Molinæus de usuris q. 82. n. 624 quæ literæ quomodo & quo fine dentur non est hujus considerationis.

XXVII. Novissimè quæritur: An Cadaver seu corpus debitoris demortui, ob æs alienum arresto detineri & sepultura prohiberi possit, donec solvatur debitum vel ab heredibus caveatur? Affirmantium quidem partes masculè tuetur. Angel in Novell 60. Nos vero humanitatis ratione adducti, negantium opinationem probabiliorem asserimus.

Text. in l. ne corpora 38. de relig & sumpt. fun. l. cum sit injustum 6. cum Auth. seq. C. de sepulchr violato. Novell 60. ubi Cujac. Eman. Soaretz. in thesaur. recept. sentent. lit. c. n. 1. Schneidvv. in pr. inst quib ex caus. manumitt.

mitt. non licet. Gail de arr c. 11. n. 28. idq; ex rationibus annexis. partim quod religio defunctorum id non patiatur. l. pergit. 5. & l. seq. C. de sepulchro. viol. partim quod publicè intersit, ob fœtorem non diu iacere corpora inhumata l. 43. de relig. & sumpt. fun. Covar. lib. 2. Var. resol. cap 1. n. 10. tùm vero quod ignominiosum sit detinere corpora & ab omni humanitate alienum l. fin. C. de sepulchr. violat. adeò ut si quis contra venerit huic prohibitioni, debitum loco pœnæ amittat & aliud tantundem hæredibus injuriatis persolvere cogatur; tertiæ quoq; partis bonorum confiscationem cum infamia patiatur. Novell. 60. c. 1. & Auth. Item qui C. de sepulch. viol. Boer. decis. 287. n. 2.

XXVIII. A personis ad res jam transitum facturi, quæcunque bona tam mobilia quam immobilia; (*a*) sive sint tota debitoris sive cum alio communia (*b*) ex legitima causa arrestari posse asserimus; etiam eo in casu, quando debitor ratione loci in quo bona arrestantur sit extraneus. (*c*)

(a) *l. 1. C de prætor pign. Coler. d tr. p. 3. c. 11.* (b) *arg. l. 6. §. 8. ff. commun. divid. quo tamen casu debitor socio de damno in parte ejus accepto tenetur: & arrestum pro parte debitoris saltem rem in effectu afficit. l. 3. & l. 20. ff comm. divid. Pecc. d. tr. c 4. n. 14.* (c) *quia eo ipso fundata est jurisdictio judicis, quod res de quibus executio decernitur extent in ejus territorio. Gail. 1. obs c. 56. n. 4. Diff. Coler. d. tr. quoad punctum juris. p. 2. c. 3. n. 9. seq.*

XXIX. Quin & bona defuncti arresto subjiciuntur propter anticipatam quorundam possessionem, qui cohæredes absentes vel ignorantes, quos ordo successionis ex æquo contingit, præventione quadam antiquioris possessionis antevertunt, quorum tamen anticipata possessio cum sit violenta fraudulenta & vitiosa effectum juris non operatur, nec commodum possessionis tribuit.

Gail. de arr. Imp c. 1. n. 22. & c. 11. n. 33. cum paria sint non possidere vel nulliter possidere in l. 1. ff. uti possid. & in l. 1. ff. quod vi aut clam; ex malo quoq; principio legitima consequentia non infertur in l. fin. C. de natural. lib. & in l clam possidere §. qui ad nundinas ff de acquirend. possess. Et iniquum est captionibus judicia coerceri, æquum vero, ut quilibet intra septa inculpata possessionis se contineat.

XXX. Non prohibentur etiam Cauponarii pro consumptis in diversorio bona hospitum apud se divertentium, puta cistas, Equos, currum, vestes, & alia arrestare & tam diu detinere donec pretium fuerit solutum.

Aut-

Ant. Negusant. de pign. membr. 4. n. 138. Coler. d. t. de proceß. p. 1. c. 2. n. 249. seq. quia publice intereſt, ut caupones ſint, qui hoſpitia præbeant peregrinantibus in quæ de noctu aut interdiu divertant. arg. l. 1 §. 1. l. nauta 5. ff. Nautæ, caupones, ſtabul. Eadem autem ſuadet utilitas, ut ipſis ſuper debito liquido abſq; mora ſatisfiat, quo expenſas in proſequendo debitore peregrino alibi commorante faciendas evitent, neq; tædio non receptæ ſolutionis affecti alios in poſterum adventantes ſuſcipere graventur: non ſecus atq; aurigis & tabellariis licitum eſt, ſi quid advexerunt vel attulerunt, vel quid expenderunt, pro mercede aut expenſis tantiſper retinere fardellum, donec ſolutum fuerit, Bl. in l. fin. C. commodati arg. l. 5. & 6. ff. qui potiores in pign.

XXXI. De ſalariis Doctorum, Profeſſorum, Advocatorum, Medicorum & aliorum privilegiatorum peræquè dubitatur, an arreſto teneantur? Nos igitur regulariter hoc fieri negamus, niſi in ſubſidium ob carentiam ſcilicet aliorum bonorum.

Arg. l. ſtipendia 4. C. de execut. rei judicat l. commodis 40. ff. de re judicat. quia ejusmodi ſalaria & ſtipendia in cauſam judicati per viam executionis, aliis bonis non exiſtentibus capi poſſunt. Coler. d. tr. p. 2. c. 3. n. 144. ſeqq.

XXXII. An vero arreſtum ex una cauſa impetratum extendatur quoque ad aliam, puta ex debito quodam chirographario ad cauſam emptionis, aut mutui ſimplicis? quæſtionis eſt. Nos affirm.

Quia creditori ex conſenſu jus dicentis per arreſtum attribuitur privilegium aliquod reale in bonis obligati l. ſi rem 9. §. propriè 2. & l. 5. §. 2. de pignor quod jus reale ob aliam etiam cauſam retineri poteſt l. un. C. etiam ob Chirographar. pec. pig. relin. Molignatus. tract. de jure retentionis. quæſt. 219. Negusant. de pign. p. 1. membr. 3. p. 5. n 48.

XXXIII. Excipiuntur ab arreſto bona Eccleſiæ, *(a)* bona dotalia, (*b*) & quæ debitori ſunt commodata, oppignorata aut apud eum depoſita. (*c*)

(a) *Quia dominium ſemel quæſitum Eccleſiæ ſanctum eſt domino, nec ſine incurſu ſacrilegii capi, niſi cum authoritate judicis Eccleſiaſtici poteſt c. nulli 12. q. 2. extr. de reb. Eccleſ. non alinand. c. ſemel. 51. de R. I. in 6. §. ſacræ inſt. de rerum diviſ. l. ſancimus 21. C de SS. Eccleſ. l. omnes 43. in pr. & §. 1. C. de Epis. & Cler.* (b) *l. 1. C. ad l. jul. de vi publ. & privat. ne fœmina vel remaneat indotata l. 1 ſolut matrim. l. 2. de jure dotium. vel donec vivat*

in ma-

in matrimonio necessaria destituatur exhibitione l. Mela 14. Ibidemq; Dd. & gl. ff. de aliment. & cibar legat. tum vero dos & alimenta aequiparantur, adeò ut statutum in uno, intelligatur etiam statutum in alio, secundum gloss. l. ob as. 12. C. de praed. min. quod in tantum verum est, ut ne quidem fructus ex bonis dotalibus stante matrimonio in arrestum veniant, cū in solo stantes sint pars fundi l. fructus 33. de rei vindicat. Et uxoris interesse non tantum in proprietate sed & in illo vertitur, quod ex tali usufructu bonorum dotalium pendeat ipsius & totius familiae exhibitio l. pro oneribus 20. C. de jure dot. l. dotis fructum 7. ff. eod. (c) *Quia in re aliena debitori nihil juris l. aliena l. rem alien. ff. de pignorat. act. Ideo nec creditori eam detinenti, cum nemo alterius odio praegravari debeat. l. nemo de R. I. in 6. Et executio non nisi in bonis ipsius debitoris fieri debet l. 15. §. 4 ff de re judic.*

XXXIV. Non obtinet etiam arrestum in alimentis (*a*) & stipendiis studiosorum, quae illis ad promovenda & continuanda studia è publico erogantur, (*b*) ne inopia coacti ea deserere cogantur.

(*a*) *Quia executio in bonis alicujus alimentis destinatis denegatur l. si pupillus, 33. l. fin. ff. de reb. Author. judic. poss. cum alimentis quotidianis nemo sit fraudandus l. qui bonis 6 ff de question. bonor. & necare videatur qui alimonia deneg. l. 4. ff de agnoscend. vel alend. lib.* (b) *Quia alimentis aequiparantur: Alimentor n. appellatio continet omnia ea, quae ad vitā bene peragendam sunt necessaria, proinde etiā sumptus studiorum. Ioh. Babt. Pontan. tr. de aliment. c. 7. n. 4. Cordub. de Lara in §. non tantum n. 31. Mart. Coler. de aliment. l. 2. c. 1. n. 9. Ioh. Petr. Surdus tr. de alim. t. 4 q 8 n. 7. Et stipendia armatae militiae judicati causa capi prohibentur, nisi in subsidium, l. stipendia 4. C. de execut. rei judicat. quidni ergo togatae?*

XXXV. Arrestationem porro effugiunt bona feudalia; (*a*) Ratione fructuum autem, ex feudo perceptorum, quae tamen non nisi in subsidium, deficientibus bonis haereditariis capi possunt, arrestum obtinet.

(a) *Curt. de feud. part. 4. n. 94. Gaden. consil. 25. n. 5. Hart. Pist. lib. 1. q 15. n. 1. seq. quia propter debita Vasallorum in feudis nec hypotheca nec alienatio nec executio admittitur c. un. de prohibit. feud. alienat. per Frid. lib. 2. f. Vult. lib. 1. feud c. 10 n. 42. arrestum autem est species executionis. Gail. de arr. c. 1. n 10.* (b) *Quia illud non in praejudicium Domini, sed Vasalli tantum cedit, cui fructus alienare & pro arbitrio de illis disponere licet. c. un.*

An agnat vel fil verf. sed in fruct. l.2.F. Schrad de feud p.8.c.1.n.28 Rosent. synopf feud.c.9.concluf.15.n.7. Diff. Vult. de feud lib.1.c.10.n.57.

XXXVI. Ab arrestatione quoque immunia sunt arma & equi militum.

Cum publica utilitas suadeat ut illa militibus non auferantur aut retardentur, potissimum quando in expeditione versantur. & milites sine horum adminiculis vocationis suæ munus circa prælia obire aut Rempublicam defendere nequeant Bl. in rubric. C. qui bonis ced. poss. Alciat. in l. nepos Proculo 125. de V. S. Pecc. d.tr. c.5.n.4. quod privilegium cum partim ob dignitatem personæ, partim ob Reipubl. defensionem sit introductum, hodiernis etiam militibus sartum tectum relinquitur, propterea quod ratio illius etiamnum duret. Mynsing. ad rubr. inst. de militar. testam.n.4. seq. Bocerus tract. de jur. pugn. lib.1. c.28. Gail.2. obs. 118.n.1. licet nonnulli negent pristinis militiæ privilegiis milites etiam nostros, utpote qui in bello sint segnes in pace tumultuosi, frui, cumq; ordo & solennitas assumendi milites in desuetudinem abierit. Iason. in Auth. si qua n. 7. C. de SS. Eccles. Obrecht. in disp. de disciplin. militar.

XXXVII. Arrestum quoque non stringit instrumenta agriculturæ, tam animata quam inanimata, ut sunt servi, equi, boves aratorii, pecora stercorationis causa comparata, aratra, plaustra, & similia, quibus agricolæ pro subigendis, ronovandis & impinguandis agris indigent (*a*) nisi alia bona ad satisfaciendum deficiant. (*b*).

(*a*) *Per l. 8 ff. de instructo vel instrum. legat. c. fin. extr. de treug & pace. & ratio est quod instrumenta in favorem agriculturæ pignori capi vel auferri non possint. arg. l. executores 7. l. pignor. 8. & Auth. agricultores. C. quæ res pignor. oblig. poss. Sichard. ad rubr. d.t.n.5. Coler. d.tr. p. 2. c.3.n.187. seq.* (b) *Quia alias nemo facile inveniretur, qui cum rusticis contrahere aut in creditum ire vellet; Et si contingeret, illi cum detrimento creditoris locupletarentur. quod contra l.14. ff. de condict. in deb. favores enim sic attendendi ne tertio fiat præjudicium. c. nuper 6. vers. quod autem extr. de donat. intr. uxor. & vir.*

XXXIIX. Neque arrestum admittunt bona statuum imperii ob tardatas solutiones collectarum per Fiscum Cæsaris cum constitutionibus Imperii certus procedendi & exigendi modus contra morosos & reliquatores præscriptus sit, videlicet pœna dupli vel banni. *Gail. de arr. Imp. c. 11. n. 32.*

39. Cæ-

XXXIX. Cæterum cum Arresta quæ fiunt via facti seu propria authoritate sine causæ cognitione, de jure omnino sint interdicta, (a) adeundus est judex (b) & quidem competens cui immediatè bona subjecta sunt, (c) sive in judicii loco sive extra eum, (d) illiq; breviter exponendum, quomodo debitor sit obligatus, quodve vel fuga debitoris vel reliquorum creditorum præventio metuenda, petendumque ut arrestum decernatur.

(a) *Quia judicium ab executione non est inchoandum l.ult.C.de execut. l.si cum 58.ff.de re judicat Nemoq; in propria causa sibi jus dicere debet l.10. ff.de jurisdict. Imo in hoc differunt captura & arrestum quod illa propria auctoritate fieri posit, hoc nō item l.ait prætor. 10.§ si deb.16. quæ in fraud. cred. Mysn.2.obs.65. & 4.obs.69.* (b) *l.pen.ad.l jul. de vi privat. Non enim nisi aditus ad detentionem vel manus injectionem, pro commodo privati properare potest l.4.§. hoc autem 8.ff.de damno infecto.* (c) *Cum judici incompetenti reus nō arctetur parere l.20.ff.de jurisdict. Et quod à judice incompetente fit, perinde habetur ac si privata auctoritate factum esset. l. 3.ff.de offic.proconsul. Br. in l. creditores 3. C.de pignor.n.26. Vant. in tr. null.tit de null ex defect.jurisdict. ord.n.107.* (d) *Non enim requiritur ut creditor judicem pro tribunali sedentem adeat, sed sufficit, si eum domi suæ vel in via publica vel in alio loco pro arresto sibi decernendo compellet propter periculum quod subesse præsumitur. Moller.3 Semestr. c.44.*

XL. Num vero debitori in loco domicilii, (a) an in loco celebrati contractus, (b) an in loco situatorum bonorum, (c) an vero in loco destinatæ solutionis, (d) (cum tot modis forum sortiri possit) arrestum sit imponendum, disquisitionis est; Et quod ubique locorum prædictorum hoc rectè fiat, erit asserendum; si modo præoccupationis & præventionis ratio habeatur, adeò ut qui prior est in impetrato arresto, reliquis coarrestantibus præferatur. (e)

(a) *Coler.d.tr.part.2.c.1.n.19.seq.arg.l.2.C.de jurisdict.c.fin.extr.de foro compet. domicilium autem quis habere dicitur non solum ubi domum sed etiam ubi larem aut rerum suarum sedem constituit l. cives 7.C. de incolis & ubi quis. l.6.§. filius cum l.20. ff. ad municip.* (b) *l. hæres §. 1. & 2. l. 24. ff. de judic. c. Roman. 1. §. contrahentes de foro competent in 6. Gail. 2. observ 36. n. ult.* (c) *d. c. de for. comp. in 6. l. non alias 24. §. 2. l. 38. de judic. l. fin. C in rem actio l. unic. C ubi ubi de hered. agatur.*

(d) *l.*

(d) l. contraxisse 21. ff. de Ob & A. l. 3. §. fin. ff. de bon. auth. jud. poss. (e) Indistincte tamen hoc non procedit, cum, qui in loco contractus arrestum prius impetravit alii posteriori in loco domicilii idipsum attentanti non praeferatur. Franc. Rip. in c. 1. Extr. de foro compet. n. 65. quamvis creditor, qui in loco domicilii arrestum impetravit, absq; ulla exceptione, jus praelationis obtineat, per c si clericus extr. de foro competenti l. jurisdictionem 2 C. de jurisdict. Nec arrestum in loco bonorum situatorum impositum efficax est nisi concurrente vel loco cōtractus vel loco domicilii. Coler. d. tr. p. 2. c. 1. n. 47.

XLI. In domo quoque sua vel atrio ex gravi causa post interpositam causae cognitionem decreto magistratus, aliquis affigi vel arrestari potest; *(a)* potissimum si talis arrestandi modus statuto quodam in provinciam aut urbem introductus, diuturniori inhabitantium approbatione sit munitus. *(b)* Quemadmodum hoc ipsum in quibusdam Ducatus Megapolensis oppidis & aliis locis receptum esse praxis quotidiana testatur ut morosis debitoribus, aut magistratus imperium praefractè detrectantibus exeundi & negotiandi facultas interdicto praecludatur, donec vel magistratui obtemperaverint, vel satisdatione de obsequio praestando caverint. Vulgò Das Bürgerliche Einlager/So einer in sein eigen Hauß verstrickt wird.

(a) l. succurritur 9. in fin. & l. seq. cum l 28. §. 1. ff. Ex quib. caus. majores restit. l. potest. ff. de interdict. & relegat. l. 1. § & Urbe ff. de offic. praefect. Urbi. Sic Romani olim servos seu famulos suos à quibus offensi erant in villam quandam destinabant, ut commorarentur illic donec irae de illis concepta impetus deferbuisset l. ex facto 35. §. rerum ff. de hared. instit. Et Suetonius in vita Tiberii, de Iulia uxore Imperatoris refert, quod eam Imperator ex constitutione patris uno oppido clausam, domo quoq; egredi & commercio hominum frui vetuerit; quam prohibitionem prisci ICti interdictionem. Dd. vero moderni modò arrestum modo affinationem modò districtum modo Gisilationem appellant. Iodoc Damhud in pract crim. c. 147. n. 4. Ant Gometz Var. resolut. lib. 3. c. 8 n. 2. Wesebec. Consil. 43. n. 78. p. 1. quamvis vero domus tutissimum cuiq; refugium ac receptaculum sit contra vim l. plerique 18. ff. de in jus vocand. Attamen cum per arresti denunciationem nulli debitori vis inferatur aut extractio arg. l. dies 4. §. praetor. 5. ff. de damn. infect. Utiq; licita erit talis arrestatio Gail. de pignor. c. 9. n. 5. Diss. Pecc. d. tr. 6. n. 3. (b) *arg. l. omnes 9. ff. de. just. & jur. cum consuetudo*

inve-

inveterata legis naturam induat, l. 33. ff. de leg. Et per annos plurimos observata civium conventio non minus quam jus scriptum servanda sit, l. sed etiam 35. ff. eod. Usus namq; longa consuetudine obtentus rebus legem imponit l. 1. §. nulla C. de jur. vet enucl. l. quod si nolit § quia aßid. ff. de adilit. edicto. Non obstante quod cives & incolæ non poßint capi pro debito, nisi suspecti sint de fuga & bona immobilia nulla poßideant l. 12. C. de O & Act. junct. l. 15. ff. qui satisd. cog. spectandum enim, quid moribus cujuslibet civitatis receptum & observatum sit: tolerabilia enim sunt quæ vetus consuetudo comprobat in l. Imperatores ff. & in l. non tantum §. fin ff. de decurion. Gail lib. 2. obs. 44. n. 11.

XLII. Debitor autem de fuga suspectus aut vagabundus nec non qui propter dilapidationem aut bancærupturam fugitivus, ubicunque repetitur arrestari potest.

arg. l. 1. C. ubi quis de curial. vel cohort. l. ait prætor. 10. §. 16. quæ in fraud. cred. Mynß. 2. obs. 65.

XLIII. Cumque actus illi in quibus periculum ob moram extimescendum neque ad locum neque ad tempus sint alligati, (*a*) non dubitamus quin arrestum quocunque tempore, etiam diebus feriatis, (*b*) quin imò de nocte (*c*) concedi & expediri queat.

(*a*) *In c. significarunt 21. § verum extr. de judic. Moll. lib. 3. Semest. c. 44. n. 4.* (b) *ne occasione unius momenti res tota pereat. arg. l. omnes 3. C. de feriis l. 1. §. 2. l. 2. & 3. ff. eod. Sichard. in l. unic. n. 12. C. de probibit. sequestr. pec. Neceßitas, enim legibus soluta legem aliquando facit, licitumq; reddit quod aliàs illicitum Dec. in l. quæ propter n. 1. & R. I.* (c) *Si videlicet creditor præventionem ab aliis creditoribus metuit Pecc. d. tr. c. 10. n. 2. quia propter neceßitatem aut rei excidium quandoq; sententia noctu fieri potest Br. in l. mora 8. ff. de feriis n. 1.*

XLIV. Quodque lite pendente arrestatio licitè fiat, explorati juris est.

Pecc. d. tr. c. 4. n. 6. litis enim contestatio & persecutio deteriorem causam reddere nequit, multo minùs damnum aliquod creditori inferre. l. non solet 86. & l. 87. ff. de R. I. l. in compensat. 8. ff. de compensat. cum jura vigilantib. scripta sint l. pupillus 24 ff. quæ in fraud. cred. nec quidquā adversatur quod pendente lite nihil sit innovandum l. 1. ff. nihil. nov appell. interpos. c. non solum de appellat in 6. Id enim de judicialibus exaudiendum est. Arrestatio autem est extra judiciale quid, uti ex dictis patet, tum vero in de-

bitore suspecto multa licent, quæ aliâs prohibita sunt. Sichard. ad l. un. n. 13. C. de probib. seq. pec.

XLV. Immunitatem vero ab arresto præbet nundinarum tempus, (a) non quidem hebdomadalium aut menstruarum, nisi privilegio sint munitæ sed potissimum solennium quæ bis aut ter quotannis celebrari consueverunt, aut annalium aut lustralium.

Idq; tam jure civili quam Saxonico; illud quidem per l. un. C. de nund. & mercat. Novell. ut non fiant pignor. 52. c. præterea sancimus. Hoc vero per Novell. Elect. Aug. 1. const. 30. §. Wir wollen. *In causa est utilitas publica; quo nimirum commercia imprimis exotica; quibus vita nostra carere nequit, eo celerius & copiosius advebantur & exportentur, l. 1. de contrab. empt. & vend. Locus autem nundinarum præcisè intelligendus est ille, ubi nundinæ celebrantur, non intermedius itineris, per quem forte debitor ad nundinas ire & redire necessum habet: Ratio est quod beneficium hoc sit locale & ad certum nundinarum celebrandarum locum restrictum per d. l. un. in fin. C. de nund. privilegia autem restricta non sunt extensiva arg. l. 17. C. de decurion. l. 2. §. 3. ff. de judic. d. Novell. Elect. p. 1. constit. 30. §.* Innerhalb.

XLVI. Immunitate tamen isthac non gaudent debitores fugitivi, (a) banniti, relegati, (b) & huic privilegio renunciantes, (c) perinde ut nec debitum juratum. (d) Et quod in ipsis nundinis est contractum (e)

(a) *Quia fugitivus per fugam seipsum tali beneficio reddit indignum l. 10. § 16. ff. quæ in fraud. cred. arg. l. 1. C. ubi quis de curial. vel cohort. Caccialup. de debitor. susp. & fugit. q. 4. n. 2.* (b) *Etiamsi injustè relegati sint; donec bannisatio seu relegatio illa declaretur injustè esse facta. l. relegati ff. de pœnis l. divi fratres eod. Cum ejusmodi homines existimentur esse hostes civitatis l. amißione §. qui deficiunt ff. de cap. minut. l. 4. C. de hæred. Instit. Hostes autem non sunt participes tantæ immunitatis l. mercatores 4. C. de commerc. & mercat. tum v. metuendū est, ne istiusmodi criminosi homines aliquid detrimentosi contra rempublicam sint machinaturi, pacemq; publicam seu nundinas turbaturi, quas tamen omni penitus turbâ remotas esse expedit reipub: quare malitiæ huic ruinam Reipubl. minitanti occurrendum l. in fundo ff. de rei vind.* (c) *Licet vero commodum publicum concernant nundinæ; Unde dicendum, quod privatorum*

pacta

pacta seu renunciationes illi non derogent. Principaliter tamen ob privatorum utilitatem introductas esse constat licet secundario publicam causam annexam habeant, ideoq; huic etiam favori renunciare licet. Alciat. n.53. ad l.penult. C. de pact. (d) *Arg. deducto a salvo conductu, qui non extenditur ad debita jurata; Ita & nundinarum privilegium. Pecc. d. tr. c. 10. n. 3. in med.* (e) *l. hæres absens §. proinde 2. ff. de judic. ne occasio & fomentum delinquendi tribuatur mercatoribus & impostoribus, qui sub prætextu istiusmodi immunitatis, alienas merces sine ullo precio secum essent avecturi, per tex in l. si legationis 25. ff. de judic.*

XLVII. Cessat quoque immunitas isthæc, si nundinæ per signum campanæ sunt finitæ, (*a*) aut per desuetudinem abrogatæ (*b*)

(b) *Coler. d. tr. p. 2. c. 3. n. 155. seq. privilegium enim hoc est temporarium & stricte accipiendum. proinde non ulterius extendendum l. scire 13. §. 1. ff. de excus. tut.* (b) *Si enim nundinæ per integrum decennium celebratæ non sunt vires suas amittunt. l. 1. ff. de nundin. Azo in l. un C. eod.*

XLIIX. Ad decernendum igitur arresti nexum, a parte creditoris requiritur, ut probet debitum, non quidem in forma judicii, per modum processus, cum periculum moræ hoc ægre patiatur sed per nudam saltem exhibitionem obligationis vel instrumenti, vel per productionem testium, qui contractui vel numerationi interfuerunt. (*a*) Deinde probet, debitorem esse multo ære alieno obstrictum & facultatibus labi, adeoq; solvendo esse insufficientem. (*b*)

(*a*) *Gail. lib. 2. observ. 44. n. 8. Gœden. Consil. 106. Executio enim non potest fieri nisi in liquidis & probatis debitis, Br. in l. 4. §. si ex convent. n. 1. ff. de re judicat. Et juris civilis ratio suadet ut debitor debitum suum tam per testes, quam literaria documenta probare possit. arg. t. t. ff. de probat. & præsumpt & ff. de fide instrument. Mascard. de probat. Vol. 1. Conclus. 455. n. 2.* (b) *Pecc. d. tr. c 16. n. 4. Graven. lib. 2. pract. conclus. 44. n. 1. quæ tamen requisita hodie non exacte observantur præsertim in forensibus & extraneis; sed judex præmissa cautione indemnitatis simpliciter ad petitionem & instantiam creditoris arrestum decernere solet. Gail d. observ. 44. n. 10.*

49. Quem-

XLIX. Quemadmodum vero judex circumſpectus in concedendis arreſtis non ſtatim ad nudam cujuslibet creditoris petitionem, facilis, præceps, & præpoſterus eſſe debet. (a) Ita de arreſto decernendo requiſitus illud denegare nequit (b) Ne vero ob id incommodum aliquod ſentiat cautionem à creditore de ſervando indemne tribunal & refundendo expenſas cum omni intereſſe in caſum ſuccumbentiæ exigere poteſt (c)

(a) *Per l. qui bona 13. §. qui damni 3. ff. de damn. infect. arg. l. 8. §. 17. ff. de transact.* (b) *Aliàs tenetur petenti ad intereſſe arg. l. ult. C. de pœn. jud. qui male judic. l. 4. C. de custod. reor. cum judex parti læſæ omnem jacturam ex negligentia ſua illatam ex ſuis facultatibus reſarcire teneatur. l. ſi quando 19. in fin. C. de teſtib.* (c) *Iudex enim in eo ſemper debet elaborare et aſſecuretur judicium. Coler. d. tr. p. 1. c. 2. n. 116 Schneid. Inſtit. de satiſd. n. 6.*

L. Ad formam arreſti Saxonici non ſufficit arreſtum ſemel eſſe decretum & conceſſum, ſed requiritur inſuper ut legitima accedat renovatio & proſecutio, quæ in eo conſiſtit; ut creditor à primo arreſto impetrato illud in tribus juridicis terminis vel tribus quaterdenis bis renovet & tertia vice ſeu quaterdena libellum ſimul arreſtatorium judici exhibeat.

Novell. Elect. Aug. p. 1. Conſt. 29. Coler. d. tr. p. 1. c. 2. n. 185. Rauchb. part. 1. quæſt. 3. n. 1. quia vero iſtiusmodi renovatio de una quaterdena in aliam eſt de forma ſubſtantiali & ſolennitate arreſti Saxonici, utiq; omitti nequit. alias foret nullum. arg. l. ſcire 13. §. 4. ff. de excuſat. tutor. l. 8. §. 17. ff. de transact. Zang. de Except part 2. c. 1. n. 268.

LI. Effectus arreſti eſt circa perſonam, quod arreſtatus ex loco arreſti diſcedere non poſſit. Sed tædio arreſtationis affectus aut debitum ſolvat. Aut cautionem judicio ſiſti & judicatum ſolvi arreſtatori præſtet. (a) In bonis vero arreſtum operatur jus tacitæ hypothecæ, inducitque privilegium prælationis circa concurſum creditorum. (b)

(a) *Gail. de arreſt. c. 1. n. 15. arg. l. 5. ff. ut in poſſeſſ. legat. ſeu fidei commiſſ. quod tamen ad hæredes non extenditur, ſed cum arreſtato extinguitur, propterea quod conditio perſonæ locum facit arreſto; Ideoq; deficiente conditione, deficit auxilium l. 24. & l. 196. ff. de R. I.* (b) *Pecc. d. tr. c. 35. n. 5. quod tamen potiſſimum de arreſto Saxonico intelligendum eſt, Coler. d. tr.*

p. 3.

p. 3. cap. 11. n. 26. seq. Zang. de except. p. 2. c. 1. n. 268. Rauchbar. p. 1. quæst. 4.

LII. Ad relaxationem arresti antequam accedamus, lubet disquirere; an injuriarum teneatur judex, (*a*) aut creditor, (b) qui vel personam vel bona alicujus frivolè & injustè arrestari faciat? quod dicendum videtur:

(a) *Quia nec magistratibus licet aliquid injuriosè facere l. nec magistr. 32. de injur l. factum 170. ff. de R. I. Et cum discrimine alterius existimationis temere vagari injuriosum est l. prætor edixit ff. de injur. Est enim sapientis judicis cogitare, sibi tantum esse permissum, quantum commissum. Cic. in orat. pro A. Cluent. quemadmodum etiam de damno & interesse in subsidium conveniri potest § sciendum 2. inst. de satisdat. tutorum l. 15. §. 1. de judiciis.* (b) *Idq; ex eo quod injuriarum teneatur is, qui non debitorem quasi debitorem appellavit. l. 15. §. si quis 31. & §. si quis non 33. de injuriis. l si creditores 31. §. ult. ff. de reb. auth. jud. possid Mynsing. 3. observ. 88. Gail. 1. de arrest. c. 14. n. 4. quare & creditor ad refusionem expensarum tenetur l. quod te 5. Si certum petatur. l. 1. & ibi Dd. C. de his quæ vi. metusve causa, Et quidem utili actione l. Aquil. Mynsing. 5 obs. 69. n. 5 Coler. p 2. c. 3. n. 39.*

LIII. Hactenus de arrestis imponendis: Edisserendum nunc paucis quomodo relaxentur & resolvantur: Et quidem arrestum aut est justum aut injustum. Si hoc: simpliciter ad petionem arrestati remittendum est (*a*) Sin illud, aut impositum est arrestum propter debitum illiquidum & quod debitor negat, aut propter liquidum & à debitore confessatum; priori modo arrestum relaxatur sub idonea & sufficienti cautione, (*b*) posteriori vero nulla cautio admittitur sed debitor præcisè cogitur solvere & adimplere id, ad quod tenetur. (*c*)

(a) *arg. c. redinteg. 3. q. 1. propterea quod de facto demum substiterit, ipso vero jure nullum sit & inefficax. cum paria sint aliquid non fieri aut non recte fieri l. quoties 6. qui satisd. cog. l. quamvis §. 8. ad SC. Velleian. nec præstat impedimentum, quod de jure non sortitur effectum c. non præstat 7. de R. I. in 6. l. si vero 8. de bon. libert.* (b) *l. si fidejussor 7. §. fin. qui satisdare cog. l. 6. de offic præsid. l. 2. C de ordn. cognit. l. litibus 20 C. de agric. & censit. Pecc. d tr. c. 45 n. 3. Schurff. cent. 3. consil. 15 n. 13. Gail de arr. c. 4. n. 11.* (c) *Si hæres 73. ff. de legat 1. l. 4. §. 4. de re judicat. Et quia*

1504.

alias ad solvendum condemnatus non satisfaciat judicato, si offerat fidejussores vel pignora l. 3. C. de fruct. & lit. expens. c. ex parte de V. S. l. si finita §. si quis damn. cum l. seq de damno infect. Panorm. in c. quoniam frequenter §. in aliis n. 3. seq. extr. ut lite non contestata Hering. de fidejuss. c. 15. n. 57.

LIV. Restat ultimum; scilicet quomodo violatum arrestum sit puniendum. Et quidem, qua pœna sit afficiendus debitor, qui temerè ex arresto sine licentia creditoris discesserit, aut bona arresto constricta dimoverit. Dd variant. Nos ita distinguendum arbitramur; Quod violetur arrestum aut ratione rei adeò ut bona arrestata asportentur aut alienentur & punitur contemptus judicis. (*a*) aut violetur ratione personæ, idque vel in causa civili, adeò ut arrestatus insalutato creditore & judice discesserit; Et relinquitur arbitrio judicis quomodo arrestum vel redintegrare vel frangentem idipsum punire velit: (*b*) vel in causa criminali (*c*) & violator potest proscribi & banniri. (*d*)

(a) *Per l. si familia 9. ff. de jurisdict. l. debuit ff de arbitr. l. litigatores, de operis nov. nunc. l. stipulatio §. opus de interrogat act. l. relegati §. penult. ff de pœnis.* (b) *l. 1. ff. de effract. & expil. Et conveniendus est, ex edicto l. un. ff. si quis jus dicenti non obtemp. Ubicunq; enim in jure nostro, pœnæ absolutè mentio fit intelligitur arbitraria secundum gloss singular. & comm. approb. in l. 3. C. de SS. Eccles. adeò ut si aut ad requisitionem judicis se sistit debitor, per multam pecuniariam satisfaciat judici. Monach. in process. part. 20. c. 7. Pecc. d. tr. c. 28. n. 1. Aut in locum arresti redire recuset, adeoq; judicis jussum detrectet. Et sic judex ad relegationem procedere potest.* (c) *Quamvis vero arresta in causa criminali non facilè admittantur. Mindan. in process. lib. 1. c. 40. Si tamen alicubi ita consuetudine receptum est, utiq; dicta pœna banni aut proscriptionis obtinet. Dan. Moll. ad constit. Saxon. p. 1 constit. 30 n 19 cum violator incidat in pœnam effracti carceris per l. 13. ff. de custod. & exhib. reor. Et è custodia aufugiens, habeatur pro confesso & convicto. Boer. decis. 115. n. 9. Menoch. lib. 2. arbitr. jud cent. 4. casu 301. n. 11.*

LV. Pœnam autem violati arresti declinant; 1. Propter justam causam ex arresto aufugientes. (*a*) 2. Aut injuriam sibi per arrestum factam existimantes, ideoque ad superiorem confugientes

gientes de gravamine conquesturi. (*b*) 3. Fugitivi sed pœnitendo fugam deserentes & ante emanationem novæ citationis in locum ex quo pedem moverunt se repræsentantes. (*c*) 4. Ex permissu solius creditoris irrequisito judice dimissi. (*d*) 5. Et jussu parentis aut Episcopi superioris avocati. (*e*)

(a) Coler. d. tr. p. 3. c. 11. n. 52. Berlichius part. 1. concl. pract. concl. 53. n. 35. seq. puta ex causa incendii, pestis, ruinæ, incursus latronum aut gravioris mali imminentis arg. l. 2. §. si quis 3. cum seq. & l. si is 6. ff. si quis caut. judic. sisti. Nam in omni re vel promissione intelligitur clausula, rebus in eodem statu permanentibus l. quæro §. inter ff. locati: quare superveniens periculum, excusationem prabet inopinanti. quemadmodum etiam mulier, quæ metu libidinis commentariensis è carcere vel arresto aufugit, prædicta pœnâ non tenetur. Bl. ad l. 1. C. de ædilit. act. (b) Dan. Moll. ad constit. Saxon. part. 1. const. 30. n. 17. (c) Quia non videtur divertisse aut recessisse, qui statim redit l. divortium 3. ff. de divort. l. plerique ff. de jure dot. Pecc. d. tr. c. 28. n. 5. (d) Etenim volente & consentiente creditore debitorem dimitti & arrestum relaxari posse extra controversiam est, etiam invito & irrequisito judice. Br. in l. 1. §. & post operis. n. 4 ff. de novi oper. nunc. cum rem etiam judicatam victor in causa possit tollere & novare sua voluntate l. 4. §. si ex conventione ff. de re judicata & l. 40. de minor. licet contrarium velint alii, quod scilicet sine permissu judicis impunè quicquam non possit ex arresto recedere, sed opus sit ei bulleta judicis, cum ejus sit relaxare, cujus est carcerare l. fin. ff. de offic. procur. Cæsar. l. nemo 37. & l. 35. de R. I. procedit tamen hoc præcisè in terminis carcerationis: Secus vero est in arrestis, utpote quæ pendent à potestate creditoris, adeò ut judicis officium hoc casu succedat in vicem partis. arg l. creditores 3. C. de pignor. l. 1. C. si in causa judicati.

(e) Scilicet scholastici aut alii, qui imperio superioris obtemperare necessum habent. Velle enim non creditur, qui obsequitur imperio parentis vel domini l. 4. ff. de R. I. Ideoque licet ex districtu arresti insalutato magistratu discesserint, non præsumitur ex malitia vel in contemptum hoc fieri; si modo ipsimet talem jussum non procuraverint. Iason. in l. ult. ff. qui satisdare cog. n. 9. &c.

LVI. De obstagiis porro nonnulla hic attexenda esse monemur cum & illa affine arrestationi sint remedium, & usus eorum inter nobiles non infrequens. Est autem obstagium (*a*) conventio quædam jurata vel aliter datâ fide confirmata, (*b*) desistendo & non recedendo ex certo loco donec conventis satisfiat. (*c*)

(a) Anton. de Butrio in c. ex rescript. extr. de jurejurand. Iason. in l. si convenerit n. 41. ff. de judic. dict. Obstagium ab obsidendo deducere videtur Coler. d. tr. de process. execut. p. 1. c. 8. n. 5. eò quod obsessi quondam dabant vades & sponsores in publica causa pro servandis fœderibus, quos obsides appellarunt Germ. die Leistung oder Leistmanung. *Differt autem obstagium ab arrestatione, quod hæc expediatur interveniente jus dicentis ejusve familiæ officio. Detentio autem ad obstagium communiter fit mediante interpellatione creditoris etiam extra judiciali c. ex rescriptis. extr. de jurejurando. nisi fortè debitor requisitus ut se sistat pro obstagio in loco deputato, gravetur, tunc enim judex exorandus ut debitorem compellat servare conventa. Coler. d. l. n. 1.* (b) *Non autem sunt contra bonos mores obstagia, aliàs juramentum tali pacto superveniens non foret obligatorium c. non est obligator. extr. de R. I. in 6. cum tamen juramenti appositio tale pactum à privatis initum confirmet. Panorm. in c. ex rescript n. 7 extr. de jurejur.* (c) *Quæ sanè conventio non principales tantum concernit debitores sed & fidejussores: Promiserunt enim & illi quoq; olim, nisi principalis debitor ad diem constitutum solveret, ad certum se venturos locum neq; inde discessuros, donec solutio fieret. Sichard. ad l. ob æs n. 5. C. de oblig. & Act. Hering. de fidejuss. c. 17. n. 66.*

LVII. Licita vero sint obstagia an illicita à nonnullis disceptatur; neque id injuria: cum in recessibus & aliis Imperii constitutionibus exterminium quodammodo passa videantur: Veruntamen, de jure Canon. (*a*) perinde ac civili, (*b*) licita esse, exploratum est. quin imò in recessibus Imperii quondam approbata. testatur Gailius; (*c*) sed propter abusum & scandala publica novissima imperii constitutione, nec non jure Saxonico, hujusmodi obstagia prorsus abolita & sublata sunt, adeò ut in universo Romano Imperio hodiè pro illicitis habeantur. (*d*)

(a) Per text. in d. c. præscript. extr. de jurejur. gl. ibidem & communiter Canonistæ. (b) *Quia pactum quo debitor ob moram tardatæ solutionis ad carcerem se obstringit est licitum l. 3. §. 3. sub fin. §. seq. ff. de lib.*

bem.

hom.exhib. l.9. ff.de serv. exportand.Berl. concl. pract.27. p.2.n.7. Obstagia autem sunt species carceris l. succurritur §. final cum l. seq. ff. ex quibus causis major, & in l. nec non §. item ff. eod. Tum vero nihil magis bonae fidei convenit quam pacta servare l. empto ff. de act. empt. & vend. & l. 1. ff. de pact. Coler. d. tr. p. 1. c. 6. n. 78. (c) *lib. 2. pract. observ. tit. 45. & lib. 2. de pac. publ. c. 2. n. 5. seqq Recess. Imp. Anno 48. sub tit.* von wucherlichen *contracten.* (d) *Anno 1577. sub tit. 17. §.* wie wol auch. *Gail. de arr. c. 9. n. 15.* Novell. *Elect. August. p. 2. Constit. 22.* Wir wollen auch das einreiten. *Quia in terris Saxoniae ubi instrumenta sigillata paratam merentur executionem, dimissâ via obstagii executio in bona debitorum vel fidejussorum decernitur. Hering. de fidejuss. c. 17. n. 66. Iohan* Köppen *decis. 3. n. 1. Ern. Cothman. respons. 19. n. 5. Regn. Sixt. consil. Marpurg. 12. n. 132. Treut. Vol. 2. disp. 28. θ. 4. lit. F.*

LIIX. Receditur autem ex obstagio non secus atque ex arresto, solvendo nimirum ad quod sese obstrinxit obstagiatus; (*a*) non vero bonis cedendo. (*b*)

(a) *Cum omnis obligatio solutione tollatur, princ. inst. Quibus mod. toll. obl. l. 4. §. 3. ff. de re judicat. deficiente autem solutione, ad obstagii relaxationem sola creditoris obstagiatum dimittentis sufficit indulgentia, adeo ut licet obstagiatus admonitorium etiam judicis ingressus sit obstagium, possit nihilominus impunè recedere solo creditore permittente, judice vero invito seu irrequisito. Coler. d. tr. p. 1. c. 6. n. 57. Quo pacto autem puniatur qui sine permissu creditoris ex obstagio discesserit explicat idem p. 3. c. 11. n. 49.* (b) *Quia obligatus ad factum, non liberatur cedendo bonis. Iason. in §. fin. n. 12. instit. de act. l. stipulation. 54. §. fin ff. de verb. obl. Tum vero cessio principalis rei seu debitoris non liberat fidejussorem, quia personalis est exceptio quae ad fidejussorem non extenditur l. exceptiones 7. ff. de except. c. privilegium extr. de R. I. in 6. §. fin. instit. de replicat. Dd. in l. 1. C. qui bon. ced. Idque exinde, quod fidejussorem accipiens, id egisse videtur ut in eventum facultatibus lapso debitore, à fidejussore suum recipiat l. 1. §. sed aut proprio ff. de A. & O. cum l. si reus, 12. ff. judicat. solvi. Ideoque provisio creditoris hanc exceptionem imprimis stringit & à fidejussore removet. Cujac. lib. 19. observ. cap. 29. Hering. de fidejuss. c. 27. n. 100. Diss. Gail. 2. observ. 45. n. 6.*

De Repressaliis.

Repressalias paucis perstringere lubet, cum earum usus in Romano Imperio quidem rarissimus, utilis tamen pro re natâ: Ea autem quæ quandoq; utiliter accidunt, planè respuenda non esse, rescripto sacratiss. Imperator Justin. in l. 12. C. de ll. monet.

I. Repressaliæ (*a*) igitur sunt detentio personæ (*b*) aut bonorum, propter debitum alienum, denegatæ vel protractæ justitiæ causâ concessæ.

(a) *Bart. in tract. repressal. n. 1. Iohan. Iacobus de Canibus tract. eodem Colerus de process. execut. part. 1. cap. 2. n. 303. Repressaliæ, quæ & repræsaliæ & præsaliæ, item repressalia, aliis pignorationes, clarigationes, ἀνδρεοληψία, jus marchæ dicuntur. Gail. de pign. observ. 2. n. 1. Guid. Pap. decis. 32. n. 1. Rutg. Ruland. de commiss. lib. 8. c. 9. n. 1. Tiraquell. in præfat. l. si unquam C. de revocand. donat. variam à Dd. sortiuntur originationem; Quidam enim à reprædando, propterea, quod ob alterius nocentiam innocens pœnam luat, alii à repræsentando, quod repræsentetur persona illius, qui justitiam denegavit, alii à reprimendo, quod injuria justitiam denegantium quâ si reprimatur, alii à Gallico reprendre, quod aliud pro alio solvere denotat, deducunt, Cujac. in l. un. C. ut nullus ex Vican. à presa Italico, quod est captura, derivat. De origine etsi non præcisè constet, usum tamen eorum vetustissimum esse, ortumq; cæpisse à priscis Romanis seu ab ipsis Fecialibus, videlicet à Numa Pompilio 2. Rom. rege, Gail. d. tr. de pignor. c. 1. n. 6. tradit. Heig. quæst. jur. civil. lib. 1. quæst. 12. Et differunt ab arrestis & pignorationibus potissimum in eo, quod non nisi ob denegatam justitiam. In c. dominus noster, 23. quæst. 2. neq; in veros debitores, sed in quoscunq; ejusdem magistratus subditos concedantur.*

(b) *Sunt qui personarum detentionem planè iniquam statuunt. Duar. ad tit. C. Ne filius pro patr. ideoq; χρηματοληψίαν seu rerum capturam tantum non ἀνδρεοληψίαν seu personarum concessam esse. Heig. quæst. 12. n. 63.*

II. Con-

II. Conceduntur autem repressaliæ, per consuetudinem, ceu causam remotam, quâ illarum exercitium invaluit, regulariter ab eo, qui superiorem non recognoscit; (a) Et quidem à magistratu creditoris, cui denegata fuit justitia. (b)

(a) *Per text. in d. cap. dominus noster 23. quæst. 2. Laudens. de repress. n. 8. Gail. d. tract. de pign. observ. 1. n. 2. Mynsing. cent. 6. observ. 1. cum instar justi belli sint; bellum autem non nisi solus imperator indicere potest l. 24. ff. de captivis & postlim. revers. l. un C. ut arm. usus inscio princip. interdict. sit. l. 3. ad l. Iul. Majest. Unde liquet Electoribus cæterisq; ducibus & principibus imperii repressalias decernendi jus non competere, nisi consuetudo diversum suadeat.*

(b) *Non adversante eo quod ille ratione repræsaliati non sit judex competens per l. juris ordin. 2. C. de jurisdict. juncta l. à Divo Pio 15. § sentent. 1. ff. de re judicat. Et sic non possit repressalias, quæ sunt species quædam executionis, adversus alterius districtus subditos decernere, c. ut animarum extra de constitut. in 6. Speciale tamen hoc est, propter non exhibitam creditori justitiam, quia potestas permittens repressalias, succedit in locum judicis competentis, justitiam non exhibentis, quod innuit c. cæterum de judic. c. ex transmissa in fin. de foro compet. Ubi in defectum justitiæ secularis causa devolvitur ad summum Pontificem.*

III. Ut igitur repressaliæ concedantur sequentia hæc conjunctim requiruntur; 1. Requisitio judicis debitori competentis de justitia administranda. (a) 2. Denegatio vel protractio quæsitæ justitiæ; quæ duo cum sint facti, probationem creditoris desiderant; (b) 3. Debitum liquidum. (c) 4. Idque grande non leve aut modicum. (d) 5. Repressaliatus debet esse extraneus & forensis. (e) 6. Repræsaliatus non gaudeat privilegio exemptionis. (f) 7. Sufficientia debitoris ad solvendum eo tempore, quo convenitur, aut magistratus de executione imploratur. (g) 8. Authoritas magistratus concedens repressalias. (h)

(a) *Sed*

1580.

(a) *Sed & ob injustitiam seu injuriam illatam repressaliæ indulgentur adversus judices, si per viam juris nequeant conveniri. Mynſ. d. cent. 6. obſ.1.n.8.* (b) *In judice enim non præsumitur negligentia, nisi probata sit legitima ejus requisitio. Gail.lib.1.obſ.28.n.3. per l.2. C. de offic. civil. judicum. l.1.C. de ſuſceptor & arcariis.* (c) *Executio enim non ſuſcipitur, nisi debitum sit liquidatum l. unic. C. de probibit. ſeq. pecun. Dambud. prax. crim. cap. 98. n. 11.* (d) *Remedia enim ſubſidiaria & odioſa ob rem modicam non dantur l. ſcio ff. de in integ. reſtitut. l. ſi otium §. fin. ff. de dolo.* (e) *Nam ejusdem principis ſubditis repreſſaliæ concedi nequeunt, cum principis ſit utriusq; cauſam cognoſcere eamq; dijudicare l. 21. ff. de reb. cred. l. ædiles 25. § 8. ff. de ædilic. edict. quando autem per ordinarium remedium tutus eſſe poteſt creditor, non debet confugere ad extraordinarium l. in cauſæ 13. ff. de minor l 3. §.1. de operis nov. nunc. Cur enim, inquit ICtus in l. æquiſſimum de uſufructu, ad arma procedere patiatur Prætor eos, quos poteſt juriſdictione ſua componere? quod tamen non ſemper in Germania obſervari, teſtatur Rosbach. proceſſ. jur. civil. tit. 3. n.70.* (f) *Quales ſunt legati l. ſanctum ff. de rerum divis. l. 2. §. legatis ff. de judiciis Clerici. c. unic. de injur. in 6. & alii.* (g) *Executio enim fruſtra inſtituitur, ſi debitor deſiit eſſe poſſeſſionatus, aut ſi actionem inopia ejus excludat l. 6. ff. de dolo mal.* (h) *Quia nemo propria authoritate ſuum vindicare poteſt, l.13. ff. quod met. cauſa l non eſt ſingulis. ff. de R.I.*

IV. Quamvis vero repreſſaliæ de jure ſcripto, ſint illicitæ & prohibitæ, (a) propterea, quod adverſentur, juri divino, Canonico, civili & naturali, (b) Conſuetudine tamen & ſtatutis apud multos receptæ & approbatæ ſunt, proinde non in totum ſunt repudiandæ; perinde ut belli ac duelli uſus non omninò tollitur; ſi modò intra juſtos terminos coarctetur. (c)

(a) *Novell.52 & 134.c.7. Mynſ.6.obſerv.1. Hillig in Donell.enucl lib. 15. c. 52. quod etiam continetur in comitiorum Spirenſium Anno 70. celebratorum decretis.* (b) *Ezech. cap. 18. n. 4. ſeq. ca. extr. de injuria & damn. in 6. c. innovamus extr. de treuga & pace, l. non debet alter, ff. de R. I. l. ſi quis ſuo §. legis C. de inoff. teſtam. & tot. tit. C. ne fil. pro patre, cum grave ſit & tam legibus quam æquitati naturali contrarium, pro alienis debitis moleſtari l un. C. ut nullus ex Vican c. locupletari extr. de R. I. in 6. tum vero pœnæ ſuos debent perſequi autores, l. ſancimus 22. C. de pœnis & l. crimen 26. ff. eod. Veruntamen ſi rem ad vivum reſecamus, ra-*

tio

in jure civili & æquitatis non prorsus abhorret à repressaliis, sed eas quodammodo admittit, præterquam enim, quod in casibus, ubi judicis copia non potest haberi, nobis ipsis jus dicendi facultas indulta sit l. generali 54. C. de decurion. l. ait prætor 10. §. si quis 6. ff. de his quæ in fraud. cred. l. creditores 3. C. de pignor. Gail. 1. observ. 28. in pr. hæc quoq; succurrit ratio, quod de facto magistratus teneantur universi cives & subditi, propterea quod omne jus in magistratum contulerunt, & sic tacitâ quadam communionis obligatione participant de facto magistratus, arg. l. cum mand. ff. de minor. quod enim à magistratu fit, pro eo habetur, ac si singuli cives fecissent, l. nulli 3. ff. quod cujuscunq; universitatis nomine, l item magistri 14. ff. de pact. factum siquidem præpositorum habetur pro facto singulorum civium c. qui per alium. extr. de R.I. in 6. Et licet sine culpa non tamen sine causa arg. c. sine culpa. de R.I. in 6. Sibi enim populus vel status imputet quod vindicare neglexerint, si quid à suis improbè factum est. Mindan. c. 48. n. 4. (c) Quamvis vero multum violentiæ habere videantur repressaliæ, illam tamen, si qua est, justitia resecat & per viam compendiariam ad æquitatis normam revocat, adeo ut quod primâ fronte iniquum videbatur, tanquam summè æquissimum inducat. Mindan. c. 48. n. 2. Propriè enim loquendo & inspecto effectu, nullum hic subest damnum; nam ex jure sistendi, bona ejusmodi saltem detinentur, donec satisfactum fuerit, adeò ut repræsaliato nihil damni aut præjudicii emergat, dum habet regressum vel ad magistratum, quem tacitè obligatum habet, vel ad creditorem. Manet igitur hoc, quod quidem repressalia non certa constitutione vel lege permittantur, non tamen expressa aliqua lege prohibeantur. Mind. c. 48. Cubach. quæst. Iuridico Polit. cent. 3. q. 2.

V. Exerceri autem possunt repressaliæ in omnes, qui jure speciali exempti non reperiuntur, (*a*) quibus tamen accensentur, studiosi, (*b*) clerici seu personæ Ecclesiasticæ, (*c*) mulieres, (*d*) legati & ambassatores regum vel principum. (*e*) Et ad nundinas proficiscentes. (*f*)

(a) arg. l. mutus ff. de procurat & l. 1. ff. de testibus. (b) Authent. Habita C. ne filius pro patre. Rebuff de privileg. Scholast. 150. Cothman. respons. 17. (c) c. un. de injur. in 6. ne sacrum ministerium aut cultus Dei præpediatur. Contrarium, vero videlicet, contra Clericum debitorem quoq; indulgeri posse putat Guid. Pap. decis. 34. referente Mynsing. d. obs. 1. n. 9. cum nulla justior beneficii amittendi causa sit, quam si id propter quod et-

1512.

jam detur, malitiose negligitur. c. un. §. 2. vers. si non 2. feud. tit. 24. l. qui fund. §. si tut. ff. pro empto. Indignum tamen esse jura canon. tradunt, trahi clericum ad forum seculare etiam in defectu justitiæ. c. qualiter 17. de judic. c. contingit 36. de sentent. excommunicationis. (d) *Et generaliter omnis turba imbellis, fœminarum, infantium, furiosorum, ægrotantium & aliorum Mindan. d. l. Authent. sed hodie C. de offic. divers. jud. Auth. Hodiè novo iure C. de custod. reorum.* (e) *Sunt enim sancti & inviolabiles l. fin. ff de legation.* (f) *l. un. C. de nundinis. arg. l. 6. §. 1. ff. de acquirend. vel amitt. poss.*

VI. Finis repressaliorum est partim, ut jus cuique suum, etiam extraneis & forensibus tribuatur; partim ut justitia hactenus protracta aut denegata administretur. Effectus vero est crediti vel deprædati redditio.

VII. Coronidis loco investigare lubet, An repræsaliatus habeat regressum adversus verum debitorem, de resarciendo damno? Aff. quidem veritati videtur proximior; Negat. tamen quam plurimis arridet.

Nam verus debitor nihil cum repræsaliato contraxit, nihilq́; in eum deliquit, proinde nec ipsi teneatur, per §. 1. inst. de action. cum magistratus justitiam denegantis iniquitati hoc ipsum imputandum; quare & nulla ipsi competat actio adversus debitorem; nemo autem sine actione experitur. l. si pupilli ff. de negot. gest. l. 1. C. de form. & impetr. action. Et licet sint qui contendant, actionem illi competere, propterea quod nemo cum alterius damno locupletari debeat, & quidem condictionem ex lege, cum repræssaliæ consuetudine, quæ pro lege habetur, sint introductæ: quoties autem nova ex lege introducitur obligatio nec exprimitur ejus nomine actio, condictio ex lege competit l. un. ff. de condict. ex lege. Nullius tamen hoc esse importantiæ arbitrantur, admitteretur enim, si debitor repræsaliato esset obligatus. Cum condictio ex lege non posit dari nisi adversus eum qui aliquo jure nobis sit obligatus §. 1. inst. de act. VVeseb. parat. ff. de condict. ex leg. n. 4. Alii negotiorum gestorum actionem ipsi aßignant, quippe quam etiam habet, qui animo deprædandi ad negotium alterius gerendum accedit, dummodo illius negotium sit factum l. si pupilli §3. de negot. gest. Sed cum repræsaliatus non sponte accesserit, neve debitoris nomine ultro repressalias passus sit, multo minus aliquid utilitatis ex repressaliis ad eum redundet, removeri etiam hoc autumant, arg. §. 1. inst. de obligat. quæ quasi ex con-